

УДК 35:34.352.84(477):347.168:364.075.2:364.442.24
DOI https://doi.org/10.32782/galician_studies/law-2024-6-7

Яремко Оксана Михайлівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри психології та соціальної роботи
Західноукраїнського національного університету;
медіатор, сімейний медіатор, адвокат
ORCID ID: 0000-0002-6083-4379
Scopus-Author ID: 57205448257

Гірняк Галина Степанівна,
кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології та соціальної роботи
Західноукраїнського національного університету
ORCID ID: 0000-0002-6985-3306
Scopus-Author ID: 57217253850

МЕДІАЦІЯ ЯК БАЗОВА СОЦІАЛЬНА ПОСЛУГА: ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Автори статті переслідували мету здійснення ґрунтовного дослідження медіації як базової соціальної послуги крізь призму повноважень органів місцевого самоврядування. Зауважили, що медіація – одна з 18 базових соціальних послуг. Відповідно надання соціальної послуги медіації зобов'язані забезпечувати органи місцевого самоврядування, виходячи з її статусу «базової соціальної послуги».

В науковій розвідці автори застосували міждисциплінарний підхід, що дало можливість розкрити обрану проблематику, виходячи із теоретико-прикладних досягнень юриспруденції, соціальної роботи та конфліктології. Меті дослідження сприяло застосування філософських (діалектичного, антропологічного, аналізу, синтезу, індукції, дедукції тощо), загальнонаукових (системного аналізу, структурно-логічного, сходження від загального до конкретного, аналогії, узагальнення та ін.) і спеціально-наукових (формально-догматичного, порівняльно-правового, соціологічно-правового та ін.) методів пізнання.

У сучасній вітчизняній науці відсутні ґрунтовні праці, які б розкривали цінність медіації як базової соціальної послуги, взаємовплив права на соціальну послугу медіацію та обов'язку органів місцевого самоврядування сприяти реалізації даного права, насамперед, шляхом забезпечення надання послуги особам/сім'ям, що її потребують. Чітке розуміння усіма суб'єктами системи надання соціальних послуг повноважень органів місцевого самоврядування (як уповноважених органів у сфері надання соціальних послуг) у сфері медіації, їх правових основ, проблемних аспектів здійснення, перспектив розвитку тощо, беззаперечно на практиці сприятиме як ефективному забезпеченню надання соціальної послуги медіації, так і її організації та наданню.

Автори узагальнили, що статус медіації як «базової соціальної послуги» передбачає обов'язок органів місцевого самоврядування сприяти реалізації права на медіацію з урахуванням потреб кожного отримувача соціальної послуги, а також забезпечувати надання максимально наближено до місця проживання осіб/сім'ей, що її потребують, тобто дбати про доступність медіації. І це можливо за умови ефективного здійснення усіх повноважень, що належать органам місцевого самоврядування як уповноваженим особам у сфері надання соціальних послуг.

Ключові слова: медіація, право на медіацію, базова соціальна послуга, територіальна громада, органи місцевого самоврядування, отримувачі соціальних послуг, уповноважені органи у сфері надання соціальних послуг.

Yaremko O. M., Hirnyak H. S. Mediation as a Basic Social Service: The Powers of Local Government Bodies

The authors of the article aims to conduct a thorough study of mediation as a basic social service through the prism of the powers of local government bodies. It was noted that mediation is one of the 18 basic social services. Accordingly, the provision of the social service of mediation is mandated to be ensured by local government bodies, given its status as a «basic social service».

In scientific research, the authors used an interdisciplinary approach, which allowed the chosen issue to be disclosed based on the theoretical and applied achievements of jurisprudence, social work, and conflictology. The research goal was facilitated by the application of philosophical methods (dialectical, anthropological, analysis, synthesis, induction, deduction, etc.), general scientific methods (system analysis, structural-logical, ascent from the general to the specific, analogy, generalization, etc.), and special scientific methods (formal-dogmatic, comparative-legal, socio-legal, etc.).

In contemporary national science, there are no substantial works that reveal the value of mediation as a basic social service, the mutual influence of the right to the social service of mediation, and the obligation of local government bodies to facilitate the realization of this right, primarily by ensuring the provision of the service to individuals/families in need. A clear understanding by all subjects of the social service provision system of the powers of local government bodies (as authorized bodies in the field of social service provision) in the field of mediation, their legal foundations, problematic aspects of implementation, development prospects, etc., will undoubtedly contribute in practice to both the effective provision of the social service of mediation and its organization and delivery.

The authors summarized that the status of mediation as a «basic social service» entails the obligation of local government bodies to facilitate the realization of the right to mediation, taking into account the needs of each recipient of the social service, and to ensure the provision of the service as close as possible to the residence of individuals/families in need, i.e., to care for the accessibility of mediation. This is possible provided that all powers be longing to local government bodies as authorized persons in the field of social service provision are effectively exercised.

Key words: mediation, right to mediation, basic social service, territorial community, local government bodies, recipients of social services, authorized bodies in the field of social service provision.

Актуальність проблеми. Україна як соціальна держава (ст. 1 Конституції України) [1] зобов'язана здійснювати соціальну політику, спрямовану на реалізацію соціальних прав і свобод людини та громадянина. Особливо, коли мова йде про осіб/сімей, що перебувають у складних обставинах, або ж належать до вразливих груп населення. Відповідно в українському суспільстві спостерігаємо тенденцію формування соціальних інституцій та розвиток національного законодавства і правозастосовчої діяльності, ґрунтованих на міжнародних стандартах у сфері надання соціальних послуг.

Органи місцевого самоврядування (далі – ОМС) як уповноважені органи у сфері надання соціальних повинні забезпечувати в межах територіальних громад (далі – ТГ) якісне функціонування системи надання соціальних послуг, що зокрема передбачає сприяння у реалізації права на отримання соціальної послуги медіація особами/сім'ями (групами населення), що її потребують. Проте на сьогодні, і представники ОМС, і населення ТГ, не у повній мірі обізнані в суті, змісті, а також у порядку організації, наданні (отриманні) тощо даної соціальної послуги, а, відповідно, спостерігаємо її «непопулярність» в багатьох ТГ України.

Вважаємо, що усвідомлення «цінності» та практичне застосування даної соціальної послуги може сприяти попередженню багатьох складних життєвих обставин, їх подоланню або ж мінімізації. У зв'язку з цим існує потреба у здійсненні дослідження медіації як базової соціальної послуги крізь призму повноважень ОМС.

У вітчизняній науці сьогодення бракує ґрунтовних праць, які б розкривали цінність медіації як базової соціальної послуги, взаємовплив права на соціальну послугу медіацію та обов'язку ОМС сприяти реалізації даного права, насамперед, шляхом забезпечення надання послуги особам/сім'ям (групам населення), що її потребують.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Певні аспекти проблеми, що досліджується у даній статті, розкрито у працях сучасних українських науковців. Так наукові розвідки Гаврилюк Р., Наровської К., Тютюн О., Романадзе Л., Подковенко Т., Мазаракі Н., Можайкіної О. та ін., присвячені питанням розкриття суті, принципів і правової регламентації медіації.

Питання правового регулювання посередництва (медіації) як соціальної послуги знайшли своє відображення у працях Бабаніна С., Білик Т., Бондарчук А, Карпінської Н., Швецової Л., Чернети С. та ін.

Певним аспектам організації та надання у ТГ соціальних послуг присвячено у своїх роботах такими дослідниками як: Біскуп В., Голубенко Т., Нечосіна О., Линдюк О., Семигіна Т., Палатна Д. та ін.

Проте в українській науці недостатньо наукових розвідок, які стосуються розкриття медіації як базової соціальної послуги крізь призму повноважень ОМС. Задля цього у своїх працях уже піднімали окремі питання, пов'язані з реалізацією в ТГ України права на медіацію як соціальну послугу [2], зокрема щодо здійснення ОМС повноваження з інформування про медіацію [3].

Мета дослідження полягає у проведенні наукової розвідки медіації як базової соціальної послуги крізь призму повноважень ОМС.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні в Україні Класифікатор соціальних послуг передбачає 44 соціальні послуги [4]. Тоді як ч. 6 ст. 16 Закону України «Про соціальні послуги» до системи базових соціальних послуг включає лише 18 соціальних послуг, у т. ч. й медіацію [5].

Під базовими соціальними послугами розуміють ті соціальні послуги, надання яких отримувачам забезпечують ОМС та місцеві органи державної виконавчої влади (п. 1 ч. 1 ст. 1 Закону) [5]. Надання цих послуг спрямовується, насамперед, на «найбільш уразливі групи населення», з врахуванням потреб «кожного отримувача послуги». Важливо, що ефективний розвиток базових соціальних послуг передбачає обов'язок ОМС / місцевих органів державної виконавчої влади орієнтуватися на потреби населення і робити їх доступними: забезпечувати надання «максимально наближено до місця проживання громадян, які їх потребують» [6, с. 4].

У зв'язку з цим стверджуємо, що забезпечення надання, організація і безпосереднє надання, а також розвиток медіації у ТГ / адміністративно-територіальних одиницях мають здійснюватися з врахуванням уповноваженими органами у сфері надання соціальних послуг (зокрема, ОМС та місцевими органами державної виконавчої влади) її статусу як «базової соціальної послуги».

Відповідно, у контексті соціальної послуги медіації, ОМС (як уповноважені органи у сфері надання соціальних послуг) зобов'язані сумлінно здійснювати реалізацію визначених законодавством повноважень (ч. 4 ст. 11 Закону) [5].

Так, у першу чергу вони повинні визначати потреби населення в медіації, зокрема залучаючи до цього процесу надавачів недержавного сектору соціальної послуги медіації, а також оприлюднювати отримані ними результати.

Визначення потреб населення у соціальних послугах (зокрема медіації) полягає:

1) у зібранні, узагальненні та здійсненні аналізу відомостей:

– щодо наявності на території певної ТГ осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати (далі – осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах) та/чи осіб/сімей, які мають найвищий ризик потрапляння у складні життєві обставини через вплив несприятливих зовнішніх та/або внутрішніх чинників (далі – вразливих груп населення),

– щодо потреб вище згаданих осіб/сімей (групи населення) у соціальних послугах.

2) у прийнятті на основі одержаних ними результатів управлінських рішень про організацію надання соціальних послуг (п. 2 ч. 1 ст. 1, п. 1 ч. 4 ст. 11 Закону) [5].

Загально відомо, що право на отримання соціальних послуг, а відповідно й на медіацію, мають особи/сім'ї, які перебувають у складних життєвих обставинах, а також вразливі групи населення.

Слід зауважити, що Закон України «Про соціальні послуги» (п. 15 ч. 1 ст. 1) [5] і Порядок організації надання соціальних послуг (абз. 2-17 п. 4) [7] визначають чинники, які можуть зумовити перебування осіб/сімей в складних життєвих обставинах: – інвалідність; – похилий вік; – безробіття; – малозабезпеченість; – бездомність; – повна або часткова втрата пам'яті, рухової активності; – захворювання, які потребують тривалого лікування або, які є невиліковними; – розлади поведінки у дітей у зв'язку з розлученням їхніх батьків; – розлади поведінки або психічні розлади, зокрема через вживання психоактивних речовин¹; – ухилення осіб, які замінюють батьків, або ж батьків від здійснення обов'язків, пов'язаних із вихованням дітей; – жорстоке поводження з дитиною; – домашнє насильство; – потрапляння в ситуацію торгівлі людьми; – насильство за ознакою статі; – втрата соціальних зв'язків, зокрема під час перебування у місцях позбавлення волі; – шкода, яку спричинено стихійним лихом, пожежею, катастрофою, терористичним актом, бойовими діями, тимчасовою окупацією, збройним конфліктом [5; 7].

Неспроможність осіб/сімей самостійно «подолати негативний вплив обставин», котрі зумовлені вище наведеними чинниками, дають підстави говорити про них як «осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах».

Перелік «вразливих категорій населення» визначив лише Порядок організації надання соціальних послуг. Він включає:

а) осіб/сім'ї, які мають найвищий ризик потрапити у складні життєві обставини у зв'язку з впливом несприятливих чинників, визначених в абз. 2-17 п. 4 цього Порядку:

б) сім'ї: – в яких без батьківських прав відібрано у батьків дітей; – де подружжя перебувають у процесі розлучення і між ними вирішується спір про участь у вихованні дітей, визначення місця проживання дітей; – де виконанню батьківських обов'язків стоїть на заваді тривале захворювання батьків; – у яких батьки з інвалідністю та/або виховуються діти з інвалідністю; – малозабезпечені сім'ї з дітьми; – в яких у батьківських правах поновлено батьків; – де батьки є трудовими мігрантами; – з яких дітей влаштовано до сім'ї патронатного вихователя; – у яких систематично діти самовільно залишають своє

¹ Психоактивні речовини – речовини, що спричиняють звикання та/або залежність за умов систематичного вживання. До психоактивних речовин належать алкоголь, наркотичні речовини, окремі лікарські та інші засоби.

місце проживання; – з яких діти перебувають в закладах інституційного догляду і виховання; – у яких без поважних причин діти систематично не відвідують заклади освіти;

в) осіб: – неповнолітніх одиноких батьків (матерів); – жінок, що виразили намір відмовитись від новонароджених дітей; дітей, що позбавлені батьківського піклування, та дітей-сиріт; – дітей, що знаходяться на вихованні у сім'ях піклувальників, опікунів, прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу; – що мають особливі освітні потреби; – недієздатних повнолітніх осіб (якщо у них відсутній опікун); – внутрішньо переміщених осіб; – осіб, що здійснювали захист суверенітету, незалежності й територіальної цілісності України, безпосередню брали участь в антитерористичній операції, забезпечували її проведення або ж здійснювали заходи щодо забезпечення оборони і національної безпеки, стримування та відсічі збройної агресії Російської Федерації в Луганській та Донецькій областях, забезпеченні їх реалізації, в заходах для забезпечення захисту безпеки населення, оборони України, інтересів країни через військову агресію Російської Федерації проти України, а також члени сімей померлих (загиблих) ветеранів (війни), Захисниць і Захисників України; звільнених із місць позбавлення волі; – щодо яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України; – що проживають на території України, яка тимчасово окупована, і періодично перебувають на території України, на яких органи державної влади реалізують свої повноваження у повному обсязі (незважаючи на те чи мають вони, чи ні довідку із взяття на облік внутрішньо переміщеної особи) (п. 4 Порядку) [7].

Чинний на сьогодні Державний стандарт соціальної послуги посередництва (медіації) містить винятки, за яких особи/сім'ї, що перебувають у складних життєвих обставинах, і вразливі категорії населення, не можуть отримати соціальну послугу медіацію. Так існує застереження, що медіація як соціальна послуга не може проводитися між потерпілим і особою, яка вчинила злочин чи правопорушення, у випадках:

- торгівлі людьми,
- насильства у сім'ї,
- жорстокого поводження з дітьми (абз. 2 п. 2) [8].

Слід зазначити, що у поточному році під час обговорення проекту наказу Міністерства соціальної політики України «Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва та Державного стандарту соціальної послуги медіації» частиною спільноти медіаторів запропоновано прийняти Державний стандарт соціальної послуги медіація, який би містив положення приблизного змісту: «Якщо під час підготовки до надання соціальної послуги або під час медіації медіатором (медіаторами) виявлено ознаки домашнього насильства та / або насильства за ознакою статі стосовно повнолітньої особи, медіатор (медіатори) разом із постраждалою повнолітньою особою – стороною медіації мають визначитися щодо подальшої можливості надання соціальної послуги медіації. При цьому медіатор (медіатори) зобов'язаний (зобов'язані) повідомити повнолітню особу, постраждалу від домашнього насильства та / або насильства за ознакою статі, про право звернутися до органів Національної поліції» [9].

Дана частина спільноти медіаторів прагне спростувати популярну в Україні, але хибну (на наше переконання), думку, що ч. 1 ст. 48 Стамбульської конвенції (ратифіковано 20.06.2022) [10] містить заборону застосовувати у справах про домашнє насильство медіацію. Адже конвенція не передбачає такої вимоги, а містить лише застереження: до усіх форм насильства, які підпадають під дію цієї конвенції, заборонено застосовувати обов'язкову медіацію [11, с. 160]. Не встановлено таких обмежень і в Законі України «Про медіацію» (ст. 3) [12].

Як бачимо, законодавець визначає доволі широке коло чинників, за яких особи/сім'ї (групи населення) можуть реалізовувати право на соціальні послуги. Проте у вирішенні питання щодо надання соціальної послуги медіації слід виходити, насамперед, із того чи спроможний отримувач соціальної послуги під час процедури медіації усвідомлювати та вільно повідомляти свої інтереси. Відповідно у даному питанні слід виходити із принципу добровільності (ст. 5) та принципу самовизначення сторін медіації (ст. 8) [12].

Законодавець зобов'язує ОМС проводити визначення потреб населення щорічно та з врахуванням зокрема віку, статі, місця проживання осіб/сімей (груп населення), які мають право на медіацію як соціальну послугу (ст. 25 Закону) [5]. Примітно, що у серпні 2023 р. набрав чинності новий Порядок визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/ територіальної громади у соціальних послугах, який більш детально регламентує здійснення повноваження ОМС із визначення потреб у соціальних послугах (зокрема медіації) [13].

Інформування про медіацію – доволі важливе повноваження ОМС, що полягає у доведенні до населення ТГ відомостей щодо медіації як соціальної послуги, її змісту, а також порядку надання (з врахуванням вимог доступності соціальної послуги). На сьогодні склалася ситуація, за якої у Класифікаторі соціальних послуг [8] відсутня інформація про медіацію. Вважаємо, що у зв'язку з цим необхідно разом із затвердженням Державного стандарту соціальної послуги медіації внести до Класифікатора відповідні зміни.

У своїх працях уже наголошували, що інформування про медіацію у доступній для сприйняття формі є не тільки повноваженням ОМС, але і правом отримувачів соціальних послуг, що корелюються між собою. Відповідно гарантіями забезпечення «реалізації цього права є обов'язкове розміщення відомості, що стосуються медіації як соціальної послуги, на офіційних веб-сторінках ОМС, здійснення парламентського контролю за дотриманням права, а також притягнення до адміністративної відповідальності за його порушення [3, с. 636].

Задля реалізації права на соціальну послугу медіації ОМС наділені й іншими повноваженнями:

– використовувати заходи щодо виявлення осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, або вразливі груп населення. Постанова уряду за № 587 від 01.06.2020 «Про організацію надання соціальних послуг» визначає широке коло суб'єктів та порядок виявлення таких осіб. Таке виявлення має здійснюватися «суб'єктами у процесі виконання ними службових/посадових обов'язків (вжиття заходів реагування на отримані особисті заяви/звернення, телефонні, письмові, електронні, усні повідомлення про таких осіб/такі сім'ї, матеріали в засобах масової інформації)» (п. 5 і п. 6) [7];

– забезпечувати згідно потреб осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, або вразливих груп населення, надання соціальної послуги медіації, створивши мережу надавачів соціальних послуг (недержавного, державного і комунального секторів). Слід визнати, що на сьогодні існує недостатня кількість суб'єктів надання соціальної послуги медіації. І на це є багато причин, одна з яких: необізнаність про неї як населення ТГ, так і багатьох представників ОМС. Проте уже сьогодні спостерігаємо активізацію в даному напрямку спільноти медіаторів;

– затверджувати регіональні програми у частині забезпечення потреб осіб / сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, або ж вразливих груп населення у соціальній послугі медіації, розроблених за результатами визначення потреб населення; здійснювати забезпечування цих програм та їх фінансування;

– окреслювати особливості надання у ТГ соціальної послуги медіації, на випадок введення в Україні чи в окремих її місцевостях воєнного або надзвичайного стану;

– забезпечувати підвищення професійної кваліфікації / компетентності працівників надавачів соціальної послуги медіації (у випадку їх утворення ОМС);

– координувати на місцевому рівні діяльність суб'єктів системи надання соціальних послуг, зокрема медіації;

– забезпечувати взаємодію між надавачами соціальної послуги медіації та ФОП, закладами, установами, органами, які у межах наявної компетенції на території ТГ надають допомогу і/або здійснюють захист осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, або вразливих груп населення;

– збирати, аналізувати і поширювати інформацію про надання соціальної послуги медіації; допомагати запровадженню якісного досвіду з надання медіації як соціальної послуги;

– забезпечувати ведення на місцевому рівні Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг, який міститиме зокрема інформацію про надавачів соціальної послуги медіації;

– здійснювати моніторинг надання соціальної послуги медіації, оцінки її якості, а також оприлюднювати отримані результати;

– контролювати цільове використання бюджетних коштів, спрямованих на фінансове забезпечення соціальної послуги медіації;

– контролювати дотримання вимог Закону України «Про соціальні послуги» (згідно порядку, затвердженого урядом 01.06.2020 за № 427) [14];

– забезпечувати дотримання прав отримувачів соціальної послуги медіації;

– призначати керівників надавачів соціальної послуги медіації (утворених ОМС, а відповідно фінансування діяльності яких відбувається за рахунок коштів комунального бюджету);

– вирішувати відповідно до закону інші питання, пов'язаних із наданням соціальної послуги медіації [5].

Висновки. Таким чином, надання соціальної послуги медіації повинні забезпечувати ОМС, виходячи з її статусу «базової соціальної послуги» та розуміння, що мають справу з широким колом людей з індивідуальними потребами та життєвими обставинами.

Статус медіації як «базової соціальної послуги» передбачає обов'язок ОМС сприяти реалізації права на медіацію з урахуванням потреб кожного отримувача соціальної послуги та забезпечувати її надання максимально наближено до місця проживання осіб/сімей (груп населення), які її потребують, тобто дбати про доступність медіації. І це можливо за умови ефективного здійснення ОМС усіх повноважень, якими наділені як уповноважені особи у сфері надання соціальних послуг.

Чітке розуміння усіма суб'єктами системи надання соціальних послуг повноважень ОМС (як уповноважених органів у сфері надання соціальних послуг) у сфері медіації, їх правових основ, проблемних аспектів здійснення, перспектив розвитку тощо, беззаперечно на практиці сприятиме як ефективному забезпеченню надання соціальної послуги медіації, так і її організації та наданню.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 29.07.2024).
2. Яремко О. М. Право на медіацію як соціальну послугу: проблеми реалізації в територіальних громадах України. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2023. Серія «Право». Вип. 78. Ч. 2. С. 419-424. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.2.68>.
3. Яремко О. М., Шафранський В. В. Інформування про медіацію як повноваження виконавчих органів місцевого самоврядування. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 4. С. 632–637. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.04.99>.
4. Про затвердження Класифікатора соціальних послуг: Наказ Міністерства соціальної політики України від 23.06.2020 № 429 (редакція від 24.06.2024) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text> (дата звернення: 29.07.2024).
5. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII (редакція від 31.12.2023) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> (дата звернення: 29.07.2024).
6. Соціальні послуги в громаді: новели законодавства: інформаційна брошура. 11 с. URL: <http://ipzn.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/Sotsialni-poslugy-v-gromad.pdf> (дата звернення: 29.07.2024).
7. Про організацію надання соціальних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 587 (редакція від 18.06.2024) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.07.2024).
8. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації): Наказ Міністерства соціальної політики України від 17.08.2016 № 892 (редакція від 13.10.2017) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1243-16#Text> (дата звернення: 29.07.2024).
9. Повідомлення про оприлюднення регуляторного акту: проекту наказу Мінсоцполітики “Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва та Державного стандарту соціальної послуги медіації” URL: <https://www.msp.gov.ua/news/23613.html> (дата звернення: 29.07.2024).
10. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція) від 11.05.2011 (ратифікація від 20.06.2022) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text (дата звернення: 29.07.2024).
11. Яремко О. Принцип добровільності сімейної медіації при вирішенні питання про розірвання шлюбу. *Медіація. Уа: нові підходи та інструменти менеджменту конфліктів у сучасних умовах*: колект. монографія партнерів проекту Erasmus+ Медіація: Навчання та трансформація сусп-ва. Київ: Університет економіки та права «Крок», 2022. С. 150–163 URL: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/monografiji/siedashova_karova_0001.pdf#page=150 (дата звернення: 29.07.2024).
12. Про медіацію: Закон України від 16.11.2021 № 1875-IX (редакція 16.11.2021) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-IX#Text> (дата звернення: 29.07.2024).
13. Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/ територіальної громади у соціальних послугах: Наказ Міністерства соціальної політики України від 19.04.2023 № 130-Н URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1169-23#Text> (дата звернення: 29.07.2024).
14. Деякі питання здійснення контролю за додержанням вимог Закону України «Про соціальні послуги»: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.07.2020 № 427 (редакція від 25.05.2021) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/427-2020-%D0%BF#n10> (дата звернення: 29.07.2024).

References

1. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 № 254к/96-VR [Constitution of Ukraine: Law of Ukraine № 254к/96-VR (1996, June 28)]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 29.07.2024) (accessed 29 July 2024) [in Ukrainian].
2. Yaremko, O.M. (2023). Pravo na mediaciiu iak socialnu poslugu: problemy realizacii v terytorialnyh gromadah Ukrainy [The right to mediation as a social service: problems of implementation in territorial communities of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Uzhgorodskogo Natsionalnogo Universytetu. Seriiia «Pravo»*, 78, 2, 419–424. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.78.2.68> [in Ukrainian].
3. Yaremko, O.M., & Shafranskiy, V.V. (2023). Informuvannya pro mediaciiu iak povnovazhennia vykonavchyh organiv misceвого samovriaduvannya [Informing about mediation as a power of executive bodies of local self-government]. *Analychno-porivnialne pravoznavstvo*. 4, 632–637. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.04.99> [in Ukrainian].
4. Pro zatverdzhennia Klyasyfikatora sotsialnykh posluh: Nakaz Ministerstva sotsialnoi polityky Ukrainy vid 23.06.2020 № 429 (redaktsiia vid 24.06.2024) [On approval of the Classifier of social services: Order of the Ministry of Social Policy of Ukraine № 429 (2020, June 23)]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text> (accessed 29 July 2024) [in Ukrainian].
5. Pro sotsialni posluhy: Zakon Ukrainy vid 17.01.2019 № 2671-VIII (redaktsiia vid 31.12.2023) [On social services: Law of Ukraine № 2671-VIII (2019, January 17)]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> (accessed 29 July 2024) [in Ukrainian].
6. Sotsialni posluhy v hromadi: novely zakonodavstva: informatsiina broshura [Social services in the community: new legislation: information brochure], 11 p. Retrieved from: <http://ipzn.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/Sotsialni-poslugy-v-gromad.pdf> (accessed 29 July 2024) [in Ukrainian].
7. Pro orhanizatsiiu nadannia sotsialnykh posluh: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 01.06.2020 № 587 (redaktsiia vid 18.06.2024) [On the organization of the provision of social services: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine № 587 (2020, June 1)]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text> (accessed 29 July 2024) [in Ukrainian].
8. Pro zatverdzhennia Derzhavnogo standartu sotsialnoi posluhy poserednytstva (mediatsii): Nakaz Ministerstva sotsialnoi polityky Ukrainy vid 17.08.2016 № 892 (redaktsiia vid 13.10.2017) [On approval of the State Standard of Social Mediation Service (mediation): Order of the Ministry of Social Policy of Ukraine № 892 (2016, August 17)]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1243-16#Text> (accessed 29 July 2024) [in Ukrainian].
9. Povidomlennia pro opryliudnennia rehuliatornogo aktu: proektu nakazu Minsotspolityky “Pro zatverdzhennia Derzhavnogo standartu sotsialnoi posluhy poserednytstva ta Derzhavnogo standartu sotsialnoi posluhy mediatsii” [Notice of the publication of the regulatory act: the draft order of the Ministry of Social Policy «On the approval of the State Standard of the Social Mediation Service and the State Standard of the Social Mediation Service»]. Retrieved from: <https://www.msp.gov.ua/news/23613.html> (accessed 29 July 2024) [in Ukrainian].
10. Konventsiiia Rady Yevropy pro zapobihannia nasyilstvu stosovno zhinok i domashnomu nasyilstvu ta borotbu z tsymy yavyschamy (Stambulska konventsiiia) vid 11.05.2011 (ratyfikatsiia vid 20.06.2022) [The Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (Istanbul Convention) (2011, May 11) (Ratification on June 20, 2022)]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text (accessed 29 July 2024) [in Ukrainian].
11. Yaremko, O. (2022). Prynyp dobrovilnosti simeinoii mediatsii pru vyreshenni pytannia pro rozirvannia shliubu [The principle of voluntary family mediation when resolving the issue of divorce]. *Mediaciia.Ua: novi pidhody ta instrumenty menezhmentu konfliktiv u suchasnyh umovah*: kolekt. monografiia partneriv proiektu Erasmus+ Mediaciia: Navchannia ta transformacia susp-va (pp. 150-163). Kyiv: Universytet ekonomiky ta prava «Krok» Retrieved from: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/monografiji/siedashova_karpova_0001.pdf#page=150 (accessed 29 July 2024) [in Ukrainian].
12. Pro mediatsiiu: Zakon Ukrainy vid 16.11.2021 № 1875-IX (redaktsiia 16.11.2021) [On mediation: Law of Ukraine № 1875-IX (2021, November 16)]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-IX#Text> (accessed 29 July 2024) [in Ukrainian].
13. Pro zatverdzhennia Poriadku vyznachennia potreb naseleennia administratyvno-terytorialnoi odyntsi/ terytorialnoi hromady u sotsialnykh posluhakh: Nakaz Ministerstva sotsialnoi polityky Ukrainy vid 19.04.2023 № 130-N [On the approval of the Procedure for determining the needs of the population of an administrative-territorial unit/territorial community in social services: Order of the Ministry of Social Policy of Ukraine № 130-H (2023, April 19)]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1169-23#Text> (accessed 29 July 2024) [in Ukrainian].
14. Deiaki pytannia zdiisnennia kontroliu za doderzhanniam vymoh Zakonu Ukrainy “Pro sotsialni posluhy”: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 01.07.2020 № 427 (redaktsiia vid 25.05.2021) [Some issues of monitoring compliance with the requirements of the Law of Ukraine «On Social Services»: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine № 427 (2020, July 1)]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/427-2020-%D0%BF#n10> (accessed 29 July 2024) [in Ukrainian].